

УДК 614.8.027

В роботі проаналізовані основні тенденції та причини травматизму працівників міліції при виконанні службових задач. За допомогою опитувань, аналізу статистичних даних визначені нові складові, які впливають на зростання рівня травматизму в органах внутрішніх справ

Ключові слова: травматизм, нещасний випадок, особиста безпека, небезпека

В работе проанализированы основные тенденции и причины травматизма работников милиции при исполнении служебных задач. При помощи опроса, анализа статистических данных определены новые составляющие, которые влияют на рост уровня травматизма в органах внутренних дел

Ключевые слова: травматизм, несчастный случай, личная безопасность, опасность

The paper analyzed the main trends and causes of traumatism police officials in the performance of tasks. Through the survey, statistical analysis identifies new components that affect the growth of the traumatism in the internal affairs bodies

Key words: traumatism, accident, personal safety, danger

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРИЧИНИ ТРАВМАТИЗМУ В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ

І. В. Власенко

Кандидат технічних наук, доцент
Кафедра ТСП*
Контактний тел.: 63-79-10
E-mail: Vlasenko.18@Gmail.com

С. В. Суховерський*

*ХНУВС
пр. 50-річчя СРСР, 27, м. Харків, Україна

Вступ

Правоохоронна діяльність передбачає не тільки виконання задач щодо охорони громадського порядку, боротьбою з правопорушеннями та зі злочинністю, попередження злочинності але підвищений ризик отримання травми, поранення та загибелі працівників органів внутрішніх справ (ОВС). Згідно до конституційного права, життя та здоров'я кожного громадянина є найвищою цінністю для держави. Підвищена небезпека в підрозділах ОВС впливає і зі специфіки службових обов'язків, що відзначені в «Переліку робіт з підвищеною небезпекою» [1].

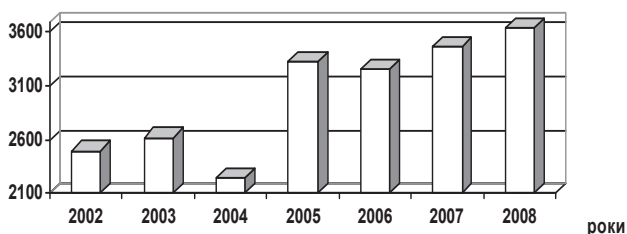

Рис. 1. Динаміка загального рівня травматизму працівників міліції за період з 2001 по 2008 роки (кількість травмованих по роках)

Основна частина

Зокрема, під час виконання службових обов'язків по охороні громадського порядку, боротьбі зі злочинністю найбільше травмувалися працівники під час припинення злочину – 218 випадків (у 2007 році – 181), при нападі злочинця отримали травми 48 осіб (у 2007 – 43), внаслідок ДТП – 27 (у 2007 – 24), під час припинення порушень громадського порядку – 25 (у 2007 – 34), за інших обставин – 32 (у 2007 – 33).

Показники загибелі та травматизму не втішні, негативна тенденція в цій сфері зберігається з 1998 року. Тому зараз річ вже йде не про надання більшої уваги особистій безпеці працівників правоохоронних органів, а про екстрені заходи в Україні з залученням юридичних, економічних, технічних, організаційних важелів на державному рівні.

Нами було проведено опитування працівників міліції у 2002 – 2009 роках, а саме слухачів Харківського національного університету внутрішніх справ, а також особового складу різних підрозділів ГУМВСУ в Харківській області, з метою встановлення певних закономірностей та напрямків подальших досліджень.

Проведене опитування встановило і проблеми, які встають перед працівниками міліції і особливо перед фахівцями, щодо забезпечення особистої безпеки, під час несення служби. Опитувані працівники міліції підтвердили, що від ступеню небезпеки знижується

працездатність міліціонера, так вважає 49.6%. А якщо врахувати ступінь небезпеки для працівників міліції і перелік їх дій в небезпечних ситуаціях, стає зрозумілим високий рівень травматизму. Так більше 75% опитуваних приймали участь у ліквідації наслідків, або знаходилися у зоні надзвичайної ситуації природного та техногенного характеру (стихійні лиха, масові порушення громадського порядку та хімічне забруднення місцевості). На рис. 3 показано кількість працівників міліції, які приймали участь у ліквідації масового безладу в залежності від стажу роботи працівників. І якщо у життєвих ситуаціях інколи не вистачає знань та вмінь щодо забезпечення особистої безпеки у 53.6% опитуваних. То, насторожує той факт, що 76.67% опитаних працівників міліції вказують на недолік знань для забезпечення особистої безпеки в екстремальних ситуаціях.

Тенденції росту травматизму й аварійності спостерігаються не у всіх галузях економіки. Причини такого положення в ОВС виступають:

- підвищення рівня підготовленості кримінальних елементів;
- зношеність основних фондів, недостатня кількість засобів технічного забезпечення;
- згорання робіт з реконструкції і модернізації екіпірування, технічних засобів через недостатність інвестицій;
- структурні зміни в керуванні, при яких відповідальність керівників за технічну безпеку значно знижена;
- падіння службової дисципліни як серед виконавців робіт, так і керівників підрозділів;
- положення погіршується завдяки соціальним проблемам (це несвоєчасна виплата заробітної плати, невиконання соціального захисту, невиконання пільг і ін.).

Найбільш суттєво на зростання рівня травматизму в ОВС впливають дві перші складові. Перша стосується безпосередньо правоохоронної діяльності, і відображає зворотній вплив злочинності. Нажаль останні роки характеризувалися зростанням цього негативного впливу.

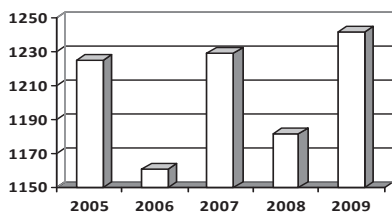

Рис. 2. Загальна кількість працівників ОВС потерпілих від злочинів

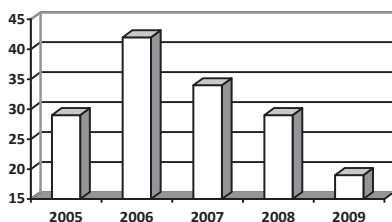

Рис. 3. Загальна кількість працівників ОВС, які загинули від злочинів

Кількості працівників ОВС потерпілих від злочинів має тенденцію до зростання (рис. 2), а кількість загиблих – знижується (рис. 3). Звідси можна зробити висновок про бажання злочинного світу залякати правоохоронні органи, щоб вони припинили правоохоронну діяльність, знизили свою ефективність, діючи по принципу «не вбити, а залякати». Цей напрямок впливає не тільки на внутрішні проблеми в ОВС, а і проблеми національної безпеки України. Ситуація в країні також не додає оптимізму. На рис. 4 та 5 показані тенденції зростання кількості організованих злочинних груп та кількості умисних вбивств з використанням вогнепальної зброї. Обидва показники вказують на активізацію організованих злочинних груп в Україні починаючи з 2007 року.

Друга складова відноситься до внутрішніх проблем ОВС. Зношеність основних фондів, недостатня кількість засобів технічного забезпечення, спецзасобів та зброї призводить до зниження ефективності правоохоронних органів, піддають їх до підвищеного ризику. Опитування офіцерського складу підрозділів МВС України вказало, що 88.6% респондентів вважають технічну озброєність злочинного світу кращою ніж озброєність правоохоронних органів. Тому для протидії цим нападам необхідний комплекс заходів та засобів, які ставатимуть останнім аргументом між життям та смертю працівників міліції. Зростає необхідність підвищення рівня професійної підготовки працівників міліції [2], [3].

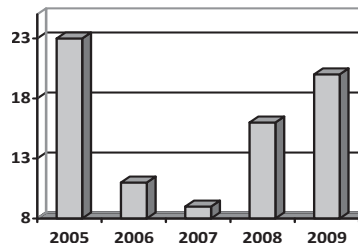

Рис. 4. Кількість створених злочинних груп в Україні

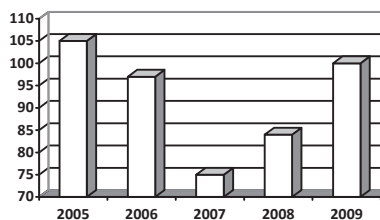

Рис. 5. Умисне вбивство з використанням вогнепальної зброї

Ніхто із опитуваних не заперечує, що працівник міліції обов'язково повинен знати заходи особистої безпеки, більш того 92.8% опитуваних вказало, що хотіло б знати більш про заходи особистої безпеки. Але більша частина працівників міліції не довіряє своїм навичкам та знанням в екстремальній ситуації. І якщо врахувати той факт, що 71.2% опитуваних вважає, що виконати усі вимоги техніки безпеки у небезпечній, екстремальній ситуації не можливо, виникає проблема особистої безпеки саме у екстремальних ситуаціях.

Основні причини травматизму:

1. *Технічні причини.*
2. *Санітарно-гігієнічні причини.*
3. *Організаційні причини.*
4. *Психофізіологічні причини.*

На частку перших двох приходиться 75% нещасливих випадків, на третю – 20%, на четверту – 5%.

Технічні причини – несправність устаткування, недосконалість технічних процесів, машин. Причини нещасних випадків не залежать від дій потерпілого.

Санітарно-гігієнічні причини – недостатня освітленість робочих місць, відхилення метеорологічних умов від норми, зледеніння. Викликають нещасні випадки непрямим шляхом, причини не залежать від дій потерпілого.

Організаційні причини – низька кваліфікація працюючих, порушення норм техніки безпеки, порушення технології процесів. Ця група причин залежить від самого потерпілого і від посадових осіб.

Психофізіологічні причини – тимчасове випадання пам'яті, пов'язане з порушенням роботи нервової системи і залежить від самого потерпілого.

До основних особистих причин травмування та загибелі відносяться:

- порушення техніки безпеки (неправильне поводження зі зброєю та спеціальними засобами, не використання засобів індивідуального захисту);
- низька кваліфікація та підготовка;
- низька дисципліна;
- мала ефективність засобів пасивного захисту;
- не вміння або страх використовувати спеціальні засоби та озброєння;
- халатність.

По роду виконання різноманітних задач, які стоять перед працівниками органів внутрішніх справ, їм найчастіше приходиться вступати в контакт із злочинцями при їх затримці. Багатоваріантність таких контактів сполучена з ризиком, великою віддачею моральних і фізичних сил, підвищеною психічної і емоціональної навантаженню, вимагає вміння швидко оцінювати обстановку і приймати рішення (у тому числі про застосування спеціальних засобів і вогнепальної зброї). Варто виділити три групи найбільш характерних ситуацій, при яких одержують поранення і гинуть працівники органів внутрішніх справ, і причин, які призводять до цього.

I. Загибель і поранення працівників при виконанні повсякденних службових обов'язків;

- при проведенні оперативно-розшукових і слідчих заходів;
- при виконанні задач по охороні суспільного порядку і суспільної безпеки;
- при охороні об'єктів, юридичних і фізичних осіб, перевезенні вантажів;
- у ході проведення навчань, тренувань, практичних завдань.

II. Загибель і поранення працівників при проведенні спеціальних операцій.

III. Загибель і поранення працівників в інших, не зв'язаних з виконанням службових обов'язків у ситуаціях: у дорожньо-транспортних випадках і в побутових умовах і при інших обставинах.

Висновки

Безпека в країні не можлива без правоохоронної діяльності і в кінцевому разі без особистої безпеки правоохоронців. Тому, розробкам в цій галузі необхідно приділяти більш уваги та зусиль. Причини та основні тенденції у динаміці травматизму в ОВС необхідно ретельно аналізувати для визначення дієвих способів протидії та підвищення професійної підготовки працівників міліції.

Література

1. Наказ Держнаглядохоронпраці України №15 від 26.01.2005 «Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою».
2. Наказ МВС України №1444 від 25.11.2003 «Про організацію професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України».
3. Наказ МВС України №385 від 26.05.2005 «Комплексна програма вдосконалення бойової та психологічної підготовки особового складу органів та підрозділів внутрішніх справ України».